

Nattfasta och måltidsregistrering

Dec 2022

Innehåll

Bakgrund	3
Resultat	6
Nattfasta	6
Antal måltider som serveras.....	9
Bjärkegården	10
Brunnen	12
Brunnsgården	14
Hagagården	16
Hemsjögården	18
Kaptenen	20
Kvarnbacken	22
Noltorpsgården	25
Tuvegården	27
Ängabogården	29

Bakgrund

I studier har man sett att om nattfastan (dvs den tid som är mellan sista målet och första målet) är längre än elva timmar ökar risken för undernäring med 67% på patienter med en medelålder på 78 år. Forskningen visar även på att mindre än fyra ättillfällen per dag leder till tre gånger högre risk för undernäring (Soderstrom, 2018).

Att utöka måltidsordningen med små måltider/ mellanmål ger bra resultat. I en studie med sköra undernärda sjukhuspatienter ökade deras energiintag med 600 kcal och proteinintag med 12g/dag när de serverades två mellanmål per dag. Detta ledde till kortare vårdtid jämfört med dem som fick rutinvård (Kruizenga, 2005).

Man har även sett att äldre personer inte kompenserar genom att äta mindre av huvudmålet jämfört med yngre människor om de serveras mellanmål. Detta gör att det är ett bra sätt att öka energiintaget (Rolls, 1995).

Rekommenderad måltidsfördelning vid nedsatt aptit:

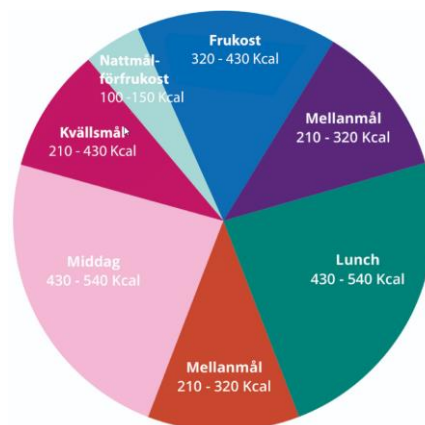

Bild: Nollvision undernäring

I Alingsås kommun har vi därför mätt både nattfastan samt antal måltider för att säkerställa både nivån och förändringen i kommunen samt få underlag för att veta var och vilka ev. åtgärder som behöver sättas in för att nå de mål vi strävar mot.

Syfte

Att ta reda på hur kommunen följer rekommendationerna att nattfastan inte bör överstiga 11 timmar på äldreboenden.

Se hur många måltider som serveras under dygnet på äldreboendena.

Att se om det blivit förbättring sedan tidigare mätning under våren 2022

Metod

Registrera måltider (faktiska och erbjudna) under tre dygn på äldreboenden. Registreringen har gjorts på blankett som har används tidigare år där samtliga måltider (erbjudna eller faktiskt ätna) registreras av vårdpersonalen. Det finns blanketter för registrering där de kan välja mellan att använda en blankett per brukare eller för alla brukare per avdelning.

Följande koder användes:

Kod 1= Brukaren åt/drack

Kod 2= Brukaren tackade nej

Information om nattfastaregistrering samt blanketter har distribuerats ut via kommunportalen. Både med information om att det kommer, påminnelse om att nu startar mätningen det och att nu är det dags att skicka in registreringen.

Vårdpersonalen har sedan fyllt i formuläret för brukarna på 30 avdelningar på 10 äldreboende under tre dygn.

Informationen har därefter registrerats och lagrats i en databas. För att effektivisera inmatningen av den stora mängden data har tidigare konstruerades ett specialanpassat program för inmatning och redigering. Datalagring i SQL-databas har möjliggjort såväl flexibel analys av materialet som rimlighetskontroll och eventuella felrättningar.

Nattfastan har räknats ut från databasen som det längsta intervallet mellan registrerade tillfällen då brukaren ätit minst 100 kcal vilket är en standard som är samma i hela landet.

Ur databasen har både faktisk och erbjuden nattfasta beräknats. Faktisk nattfasta (ofrivillig nattfasta) är den tid brukaren inte har ätit på. Som erbjuden nattfasta har man även räknat med den tid där brukaren har tackat nej. Dvs. den tid som skulle blivit om brukaren hade tackat ja vid erbjudanden om mat.

Brukare med sondmatning eller vård i livets slut är ej medräknade i registreringen.

Alla dygnens måltider har registrerats, vilket gör att man även kunnat ta fram antal måltider som erbjudits.

Resultat per rum ges även till enhetschefer för att kunna göra eventuella individanpassade åtgärder.

Felkällor

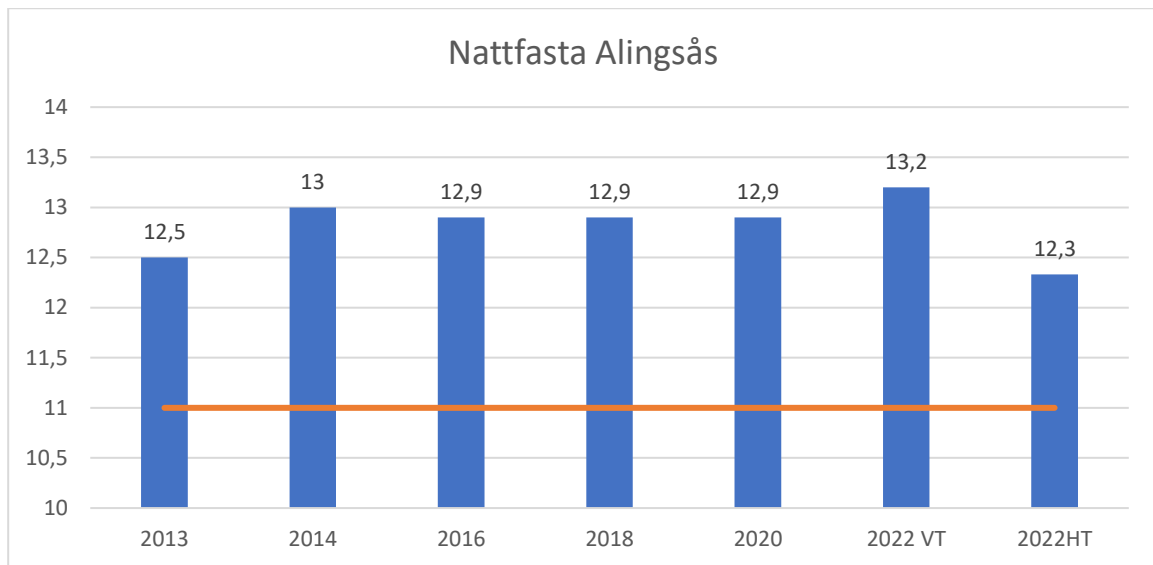
Ett vanligt mönster är som tidigare mätning under våren (dock ej lika frekvent) att måltider registrerats samma tider på flera äldreboenden (kl. 13:00, 15:00, 17:00 och 19:00). Vilket kan misstänka slentrianmässig registrering. Registreringarna har inte heller gjorts med 5 minuters noggrannhet, vilket efterfrågats i information och blanketter.

Några avdelningar dock inte fyllt i måltider för alla tre dygnen, vilket ger en del bortfall.

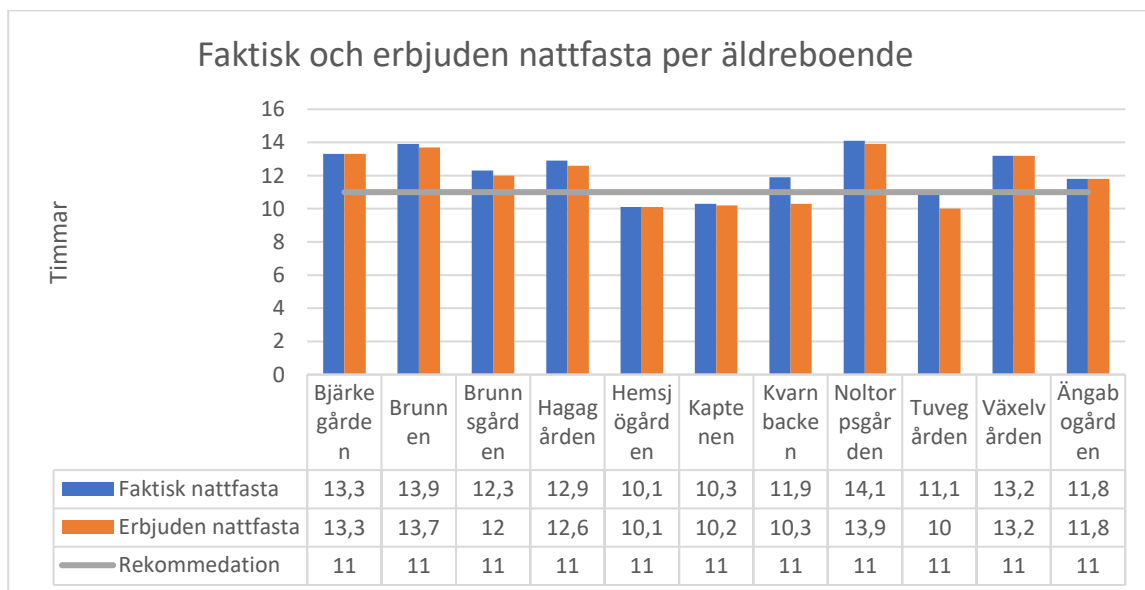
Resultat

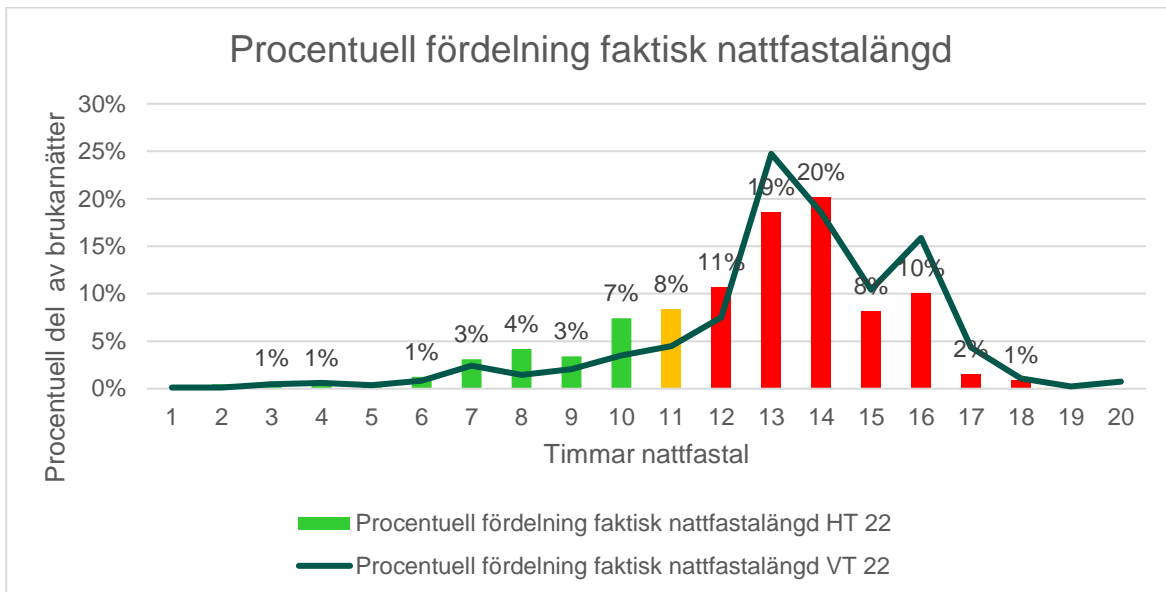
Nattfasta

Nattfastan i kommunen låg på 12,3 timmar. Totalt har 646 medräknade nätter tagits med. Nattfastan har sjunkit från 13,2 till 12,3 timmar sedan vårens mätning 2022.

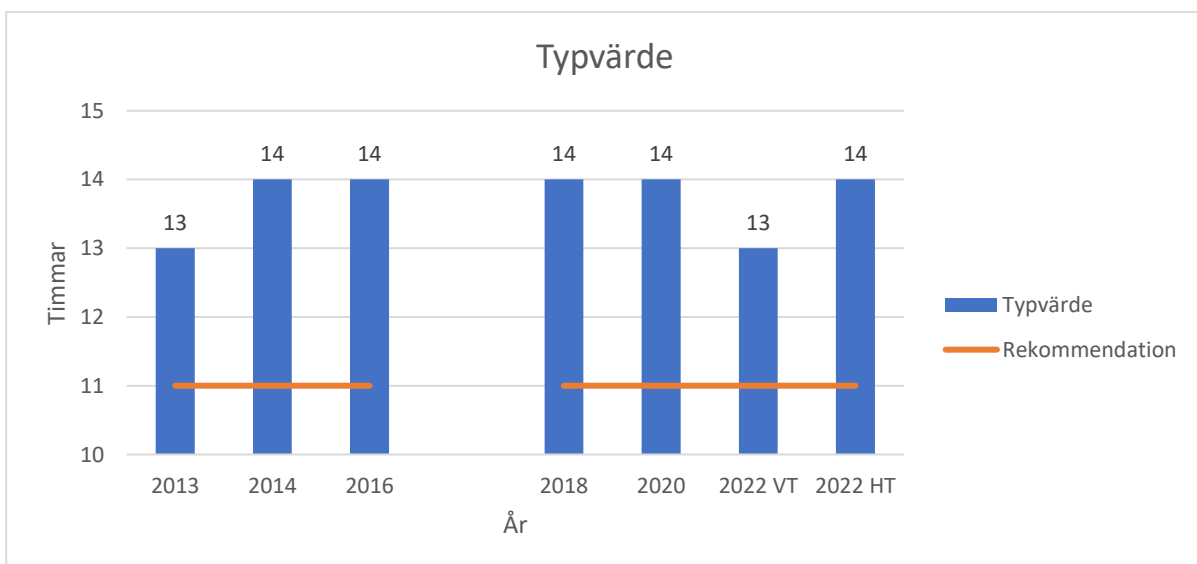
Medeltiden för nattfasta varierade mellan 9,7–14,3 timmar mellan äldreboendena. Både Hemsjö, Kaptenen och Tuvegården låg under 11 timmar. Kvarnbacken låg på 11,9 timmar på faktisk nattfasta men under 11 på erbjuden nattfasta.

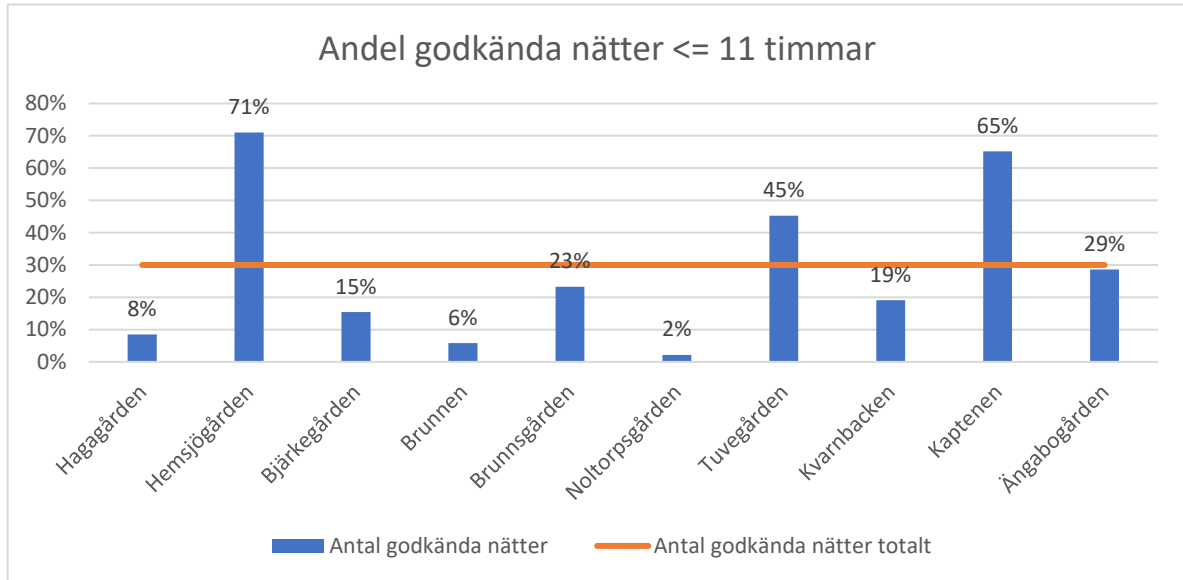
Av mätningen vårterminen -22 låg 16,5 % på en godkänd nattfasta (11 timmar eller kortare). Mätningen för höstterminen -22 (staplarna i diagrammet) hade 30% av mätningarna en godkänd nattfasta.

Detta är en klar förbättring sedan tidigare men 70% av brukarnätterna ligger dock fortfarande på en nattfasta som är över 11 timmar.

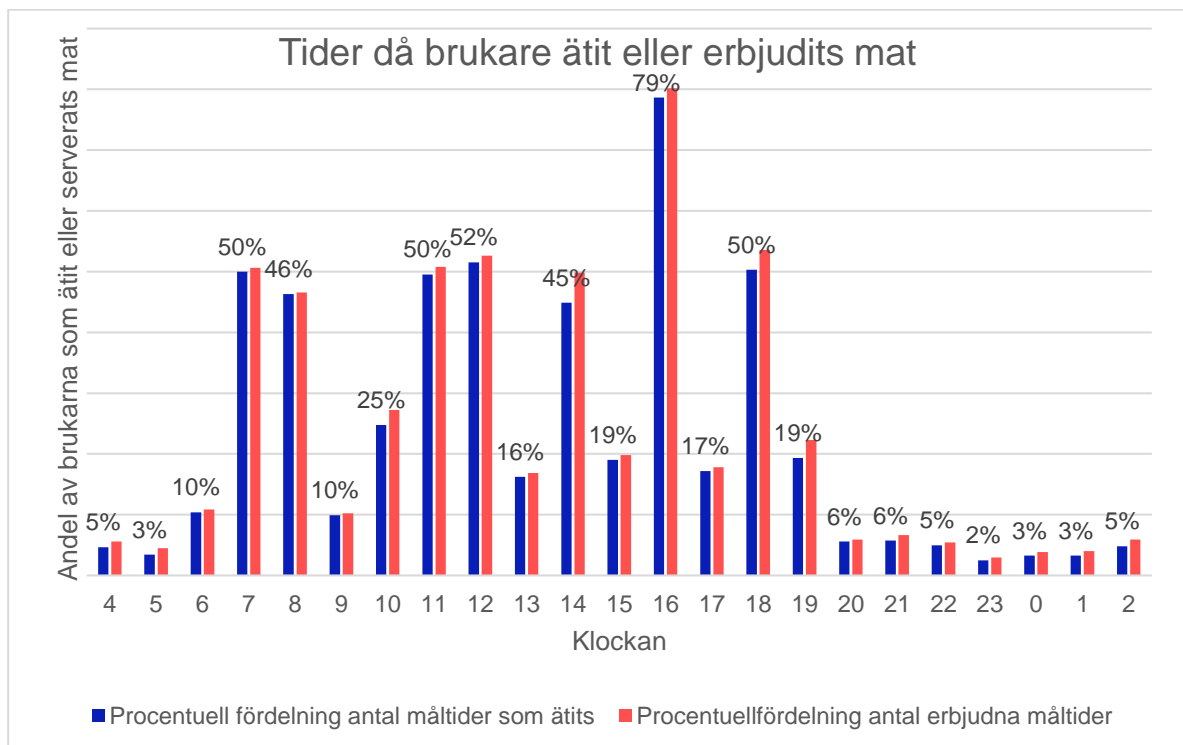

Typvärdet det vill säga den tid som registrerats mest gånger har ökat från 13 timmar och är nu tillbaka på 14 timmar, detta trots att nattfastatiden gått ner, Detta beror på att det är fler brukare som har en kortare nattfasta än förra året men den vanligaste *enskilda* nattfastan är 14 timmar.

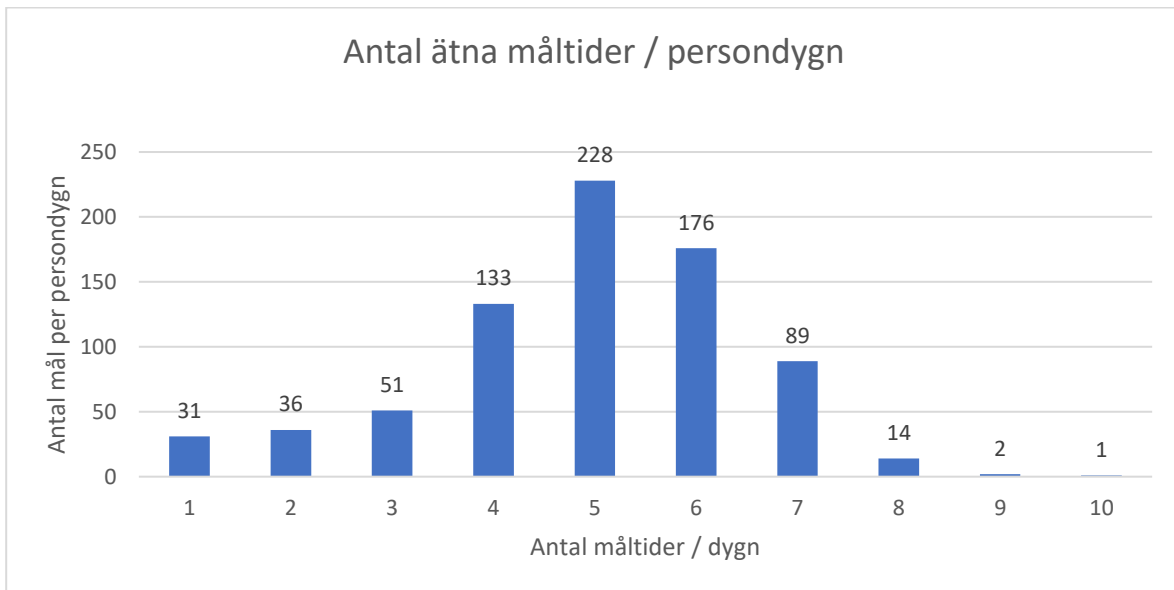
Andel godkända nätter (<=11 timmar) var i snitt 30% i kommunen men varierade stort från 2–71 % mellan äldreboendena.

Majoriteten av måltiderna serveras under dagtid från kl.7:00-19:00. Det är en mindre del av brukarna som ätit/erbjudits kvällsmat, nattmat, förukost.

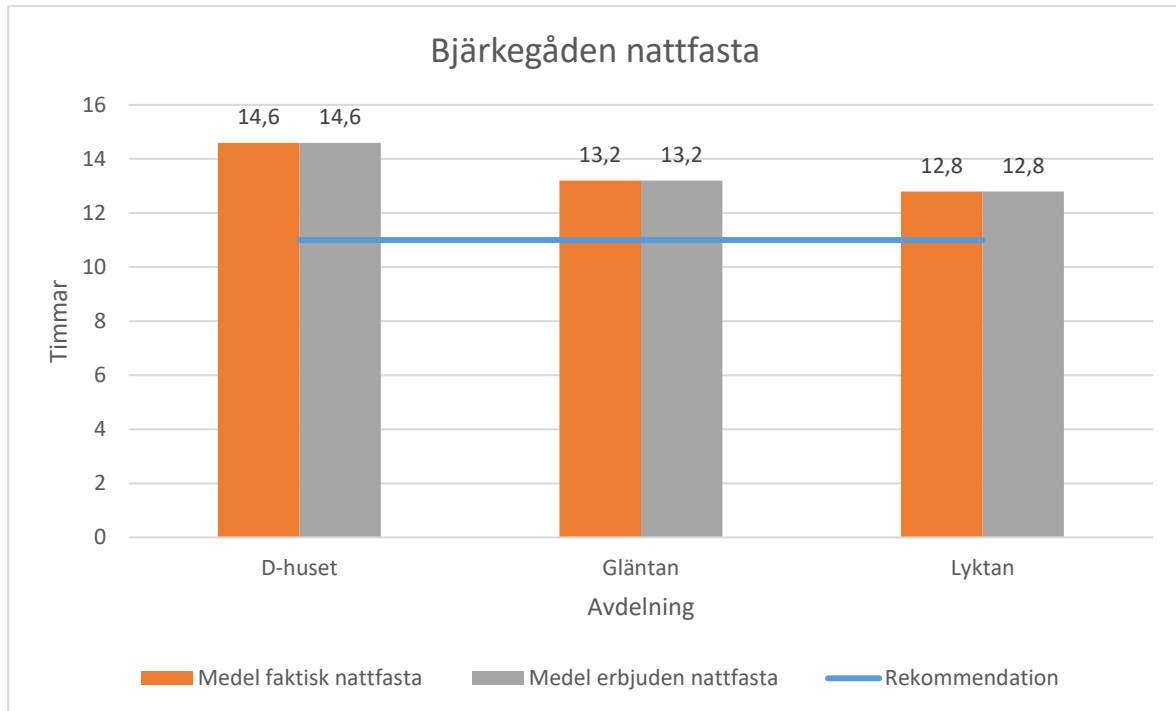
Antal måltider som serveras

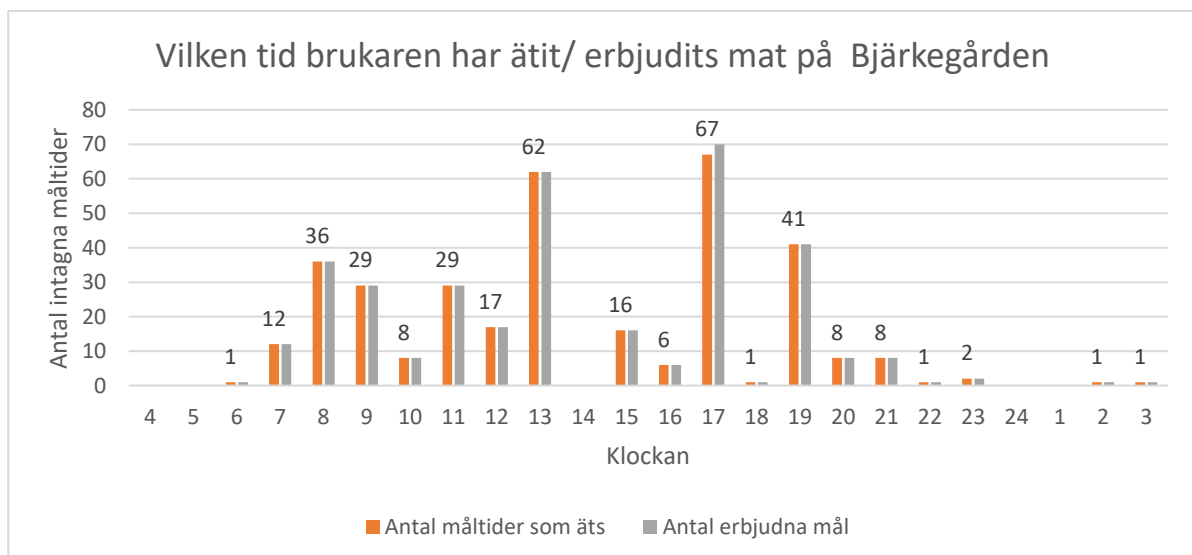
För äldre personer som inte orkar äta så mycket per gång är det viktigt att det serveras flera lite mindre måltider per dygn. Det vanligaste i kommunen är 5 måltider som serveras /dygn till brukarna.

Bjärkegården

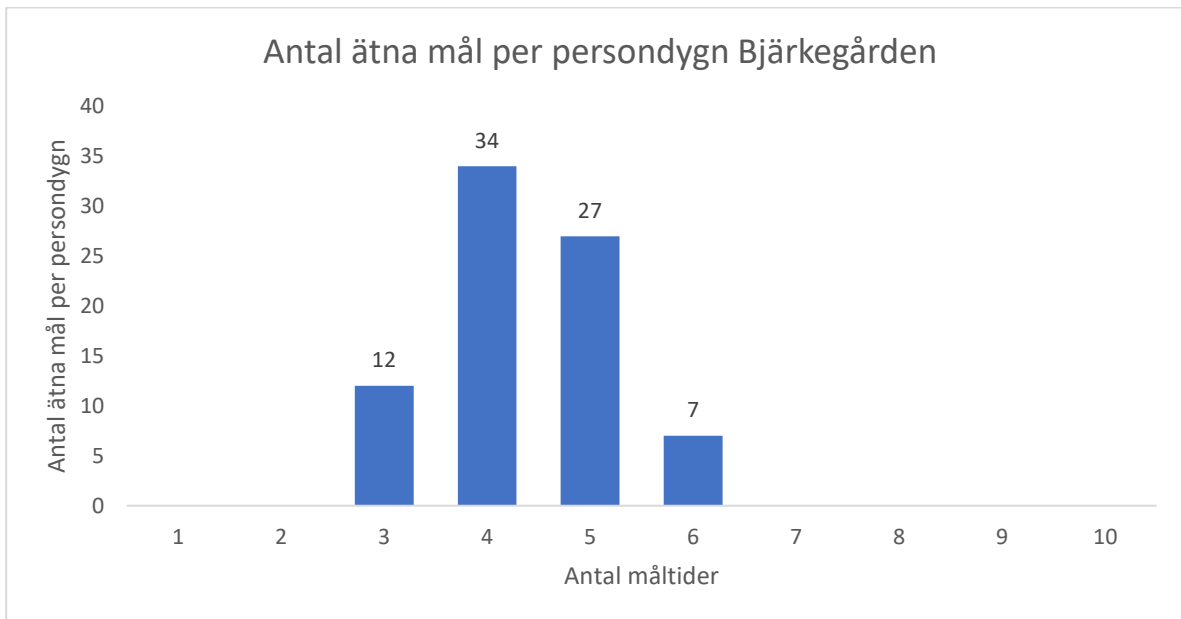
På Bjärkegården gjorde mätningar på D-huset, Gläntan och Lyktan

Nattfastan var samma på serverad och erbjuden nattfasta på alla tre avdelningarna. Det skilde nästan 2 timmar mellan de olika avdelningarna.

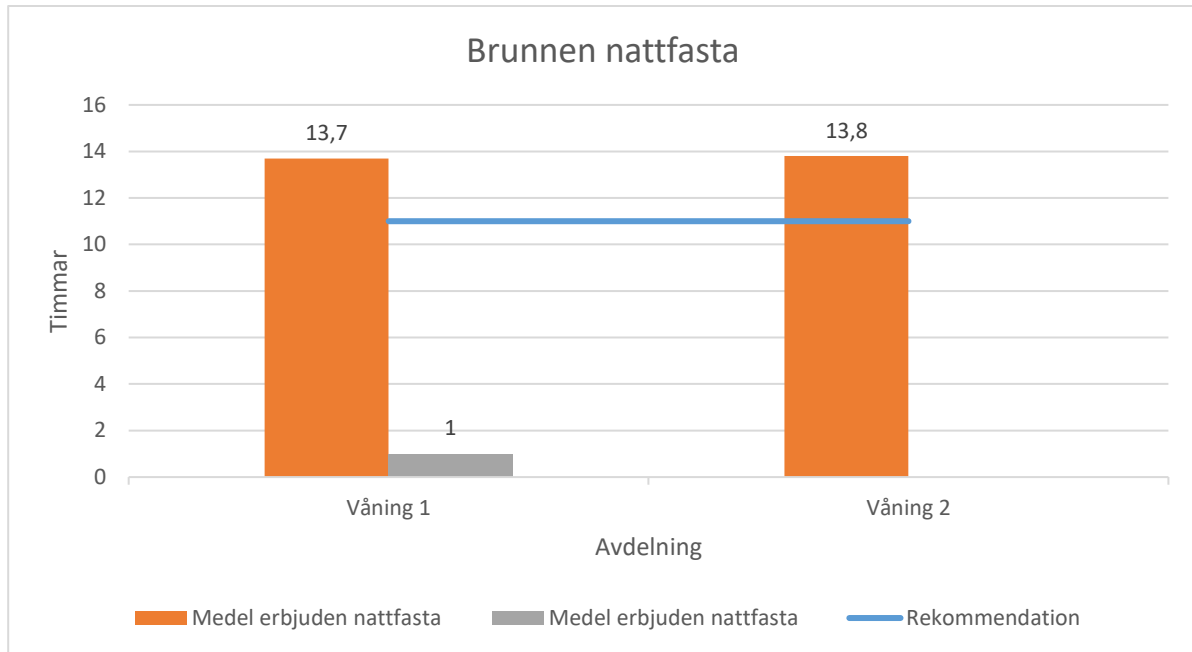
De flesta måltiderna serveras mitt på dagen. En del måltider serverades även på morgonen och kvällen.

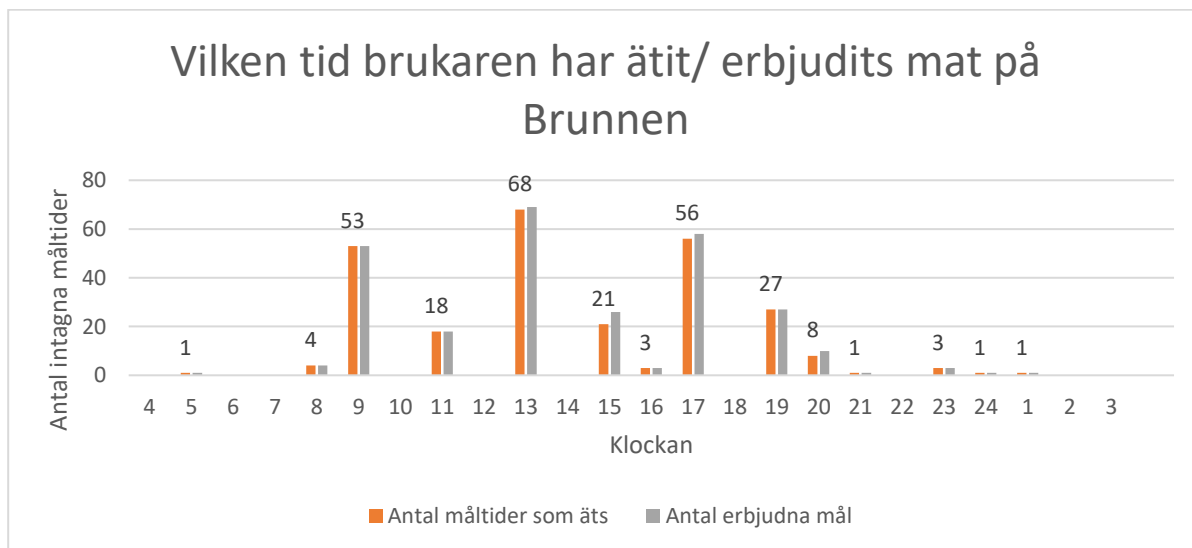
Vanligast var att brukarna åt 4–5 måltider/dag med en variation från 3 till 6 måltider.

Brunnen

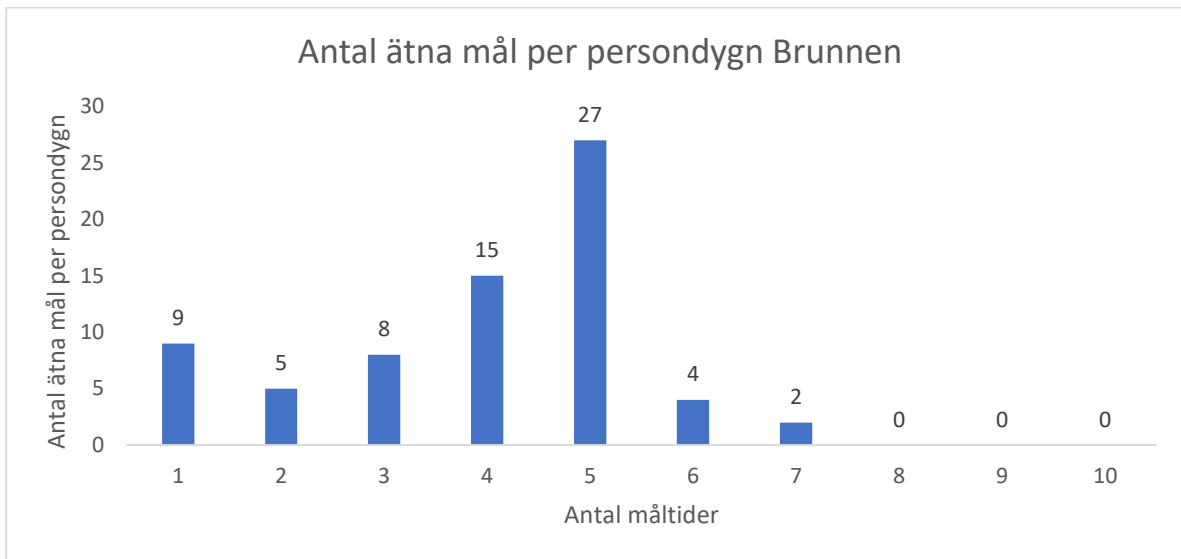
På Brunnen gjordes mätningar på både våning 1 och våning 2.

Nattfastan på Brunnen var hög och låg på 13,7–14 timmar.

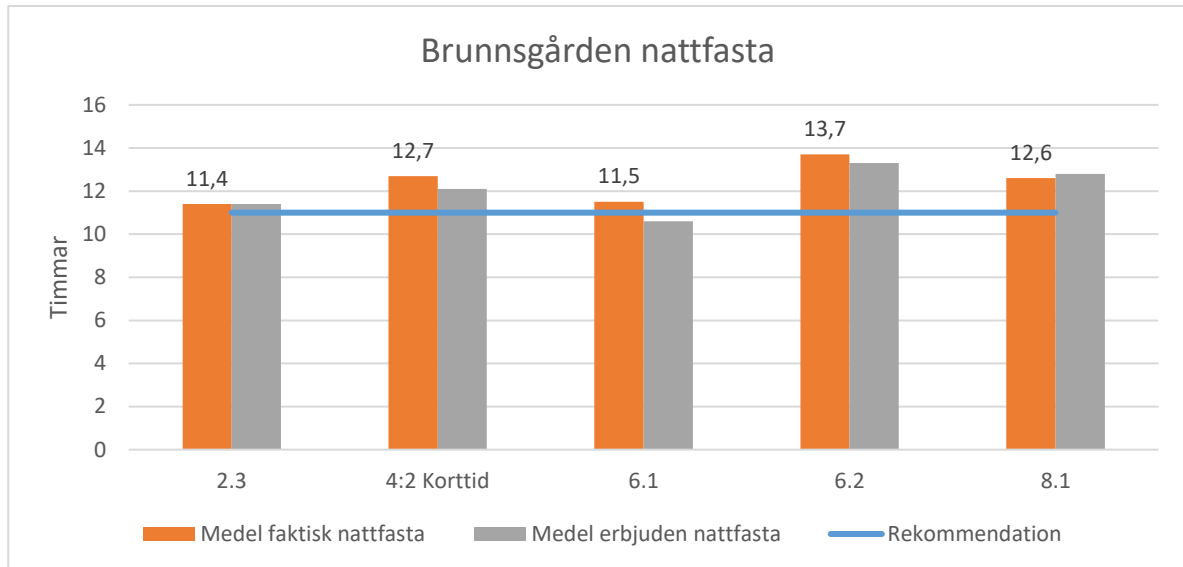
Nästan inga måltider ligger under kväll, natt eller tidig morgon. Kvällsmålen motsvarade hälften av middagsmålen.

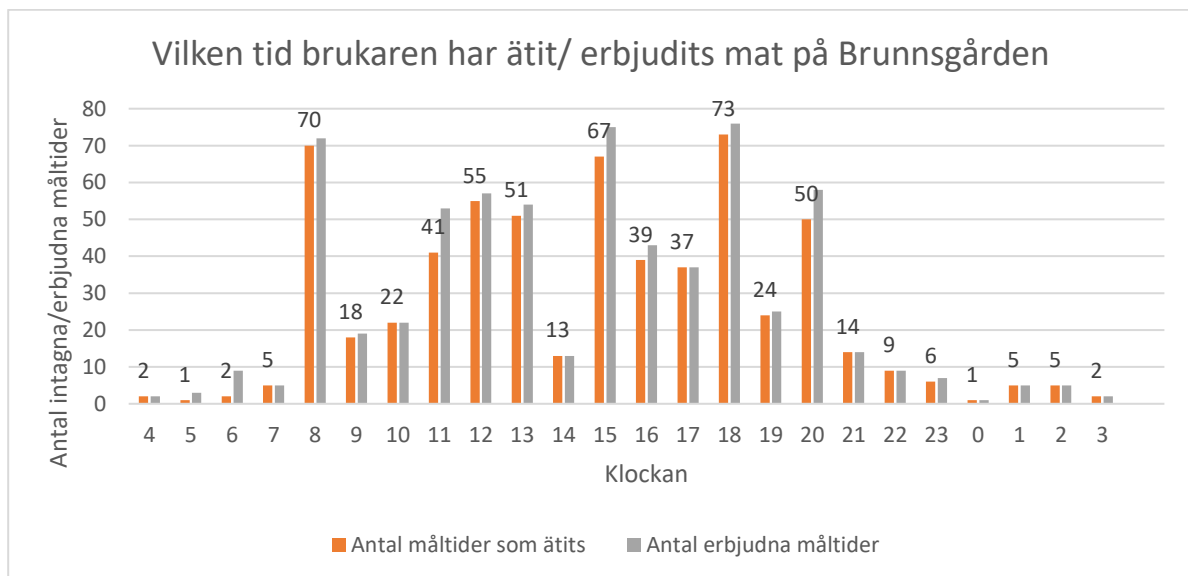
Det mest vanliga var att brukarna hade 5 ätna mål men en del av brukarna åt färre mål.

Brunnsgården

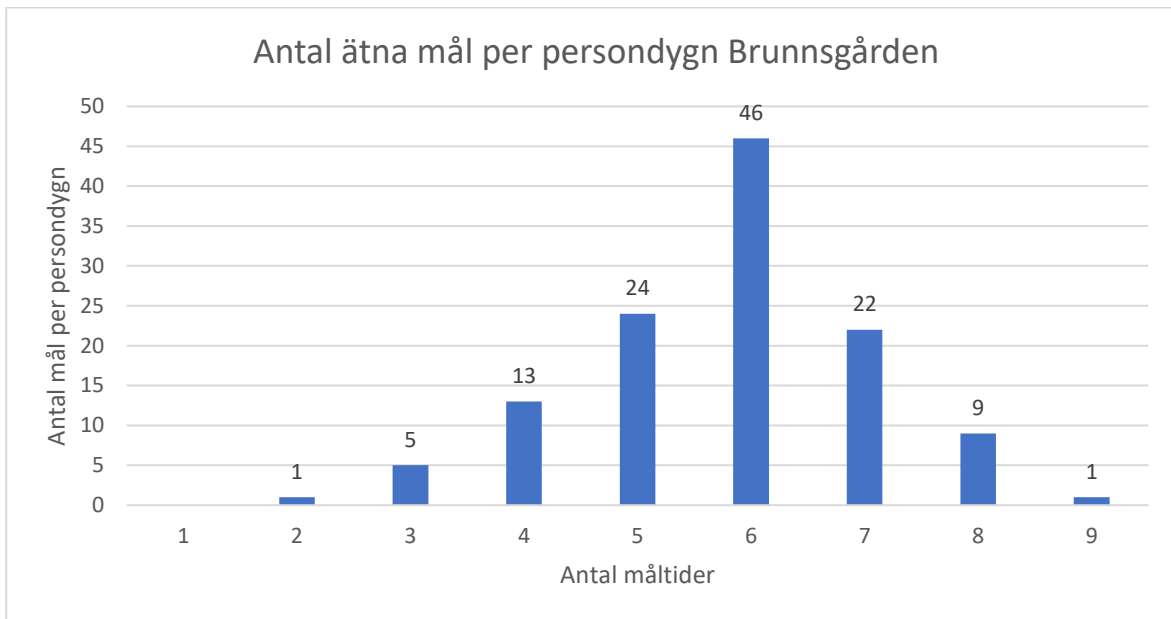
På Brunnsgården gjordes mätningar på avdelning 2:3, 4:2, 6:1.6:2 och 8:1.

Nattfastan mellan avdelningarna på Brunnsgården varierade en del från 11,4–13,7 timmar. Både avdelning 2:3 och 6:1 ligger nära målet på under 11 timmar.

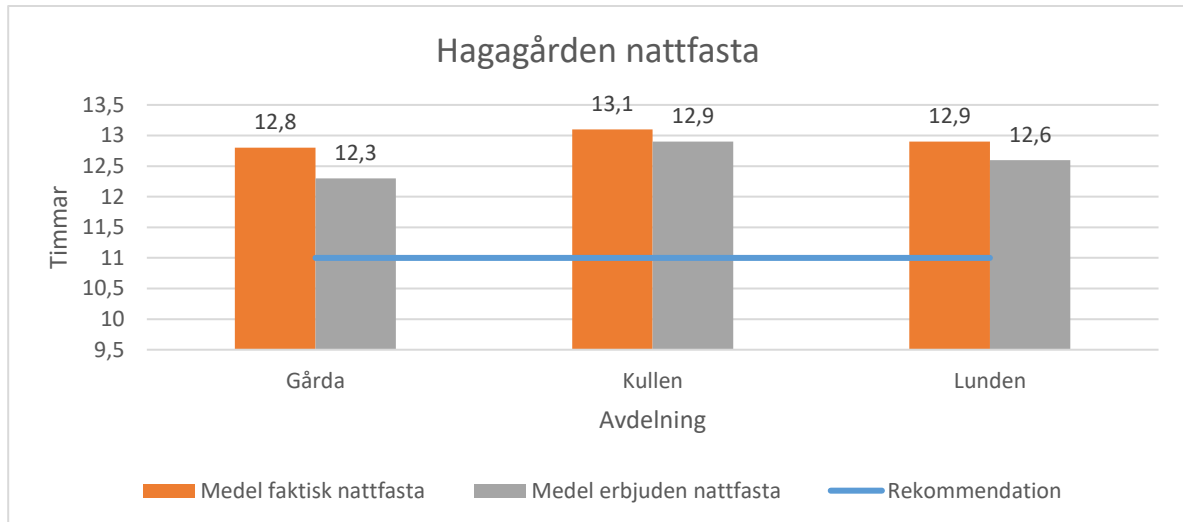
Förutom huvudmålen är även övriga måltider väl spridda över hela dygnet.

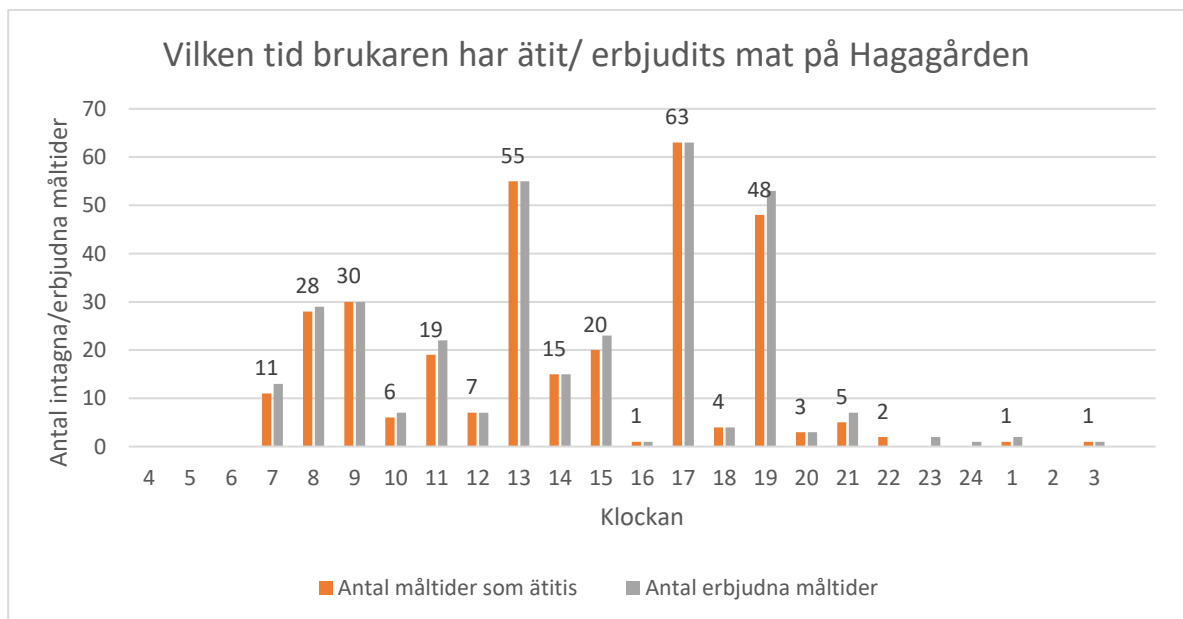
Det vanligaste är att det serveras 6 måltider med en variation från 2 till 9.

Hagagården

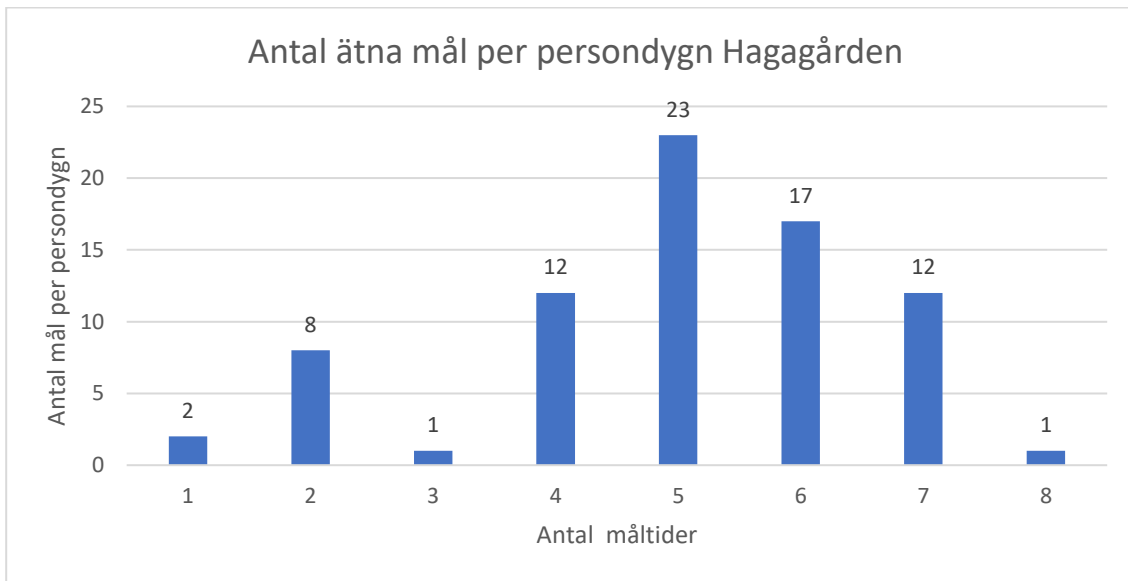
På Hagagården gjordes mätning på avdelningarna Gårda, Kullen och Lunden.

Nattfastan på Hagagårdens avdelningar låg mellan 12,8–13,1 timmar. Den erbjudna nattfastan var dock lägre och låg mellan 12,3–12,6 timmar.

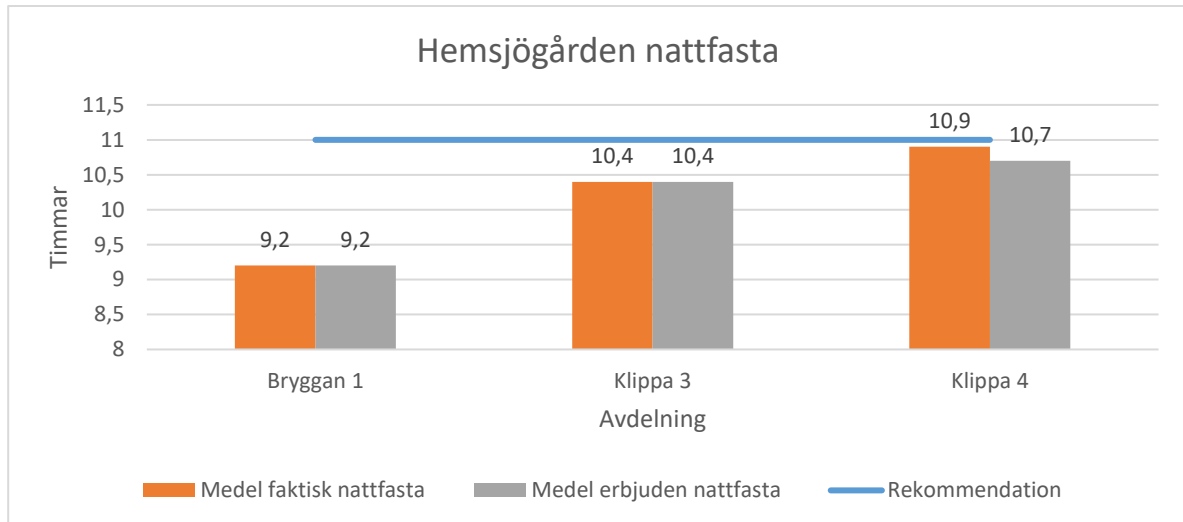
Måltiderna började serveras från klockan 7:00 och framåt. Från klockan 20:00 var det nästan inte några måltider som serverades.

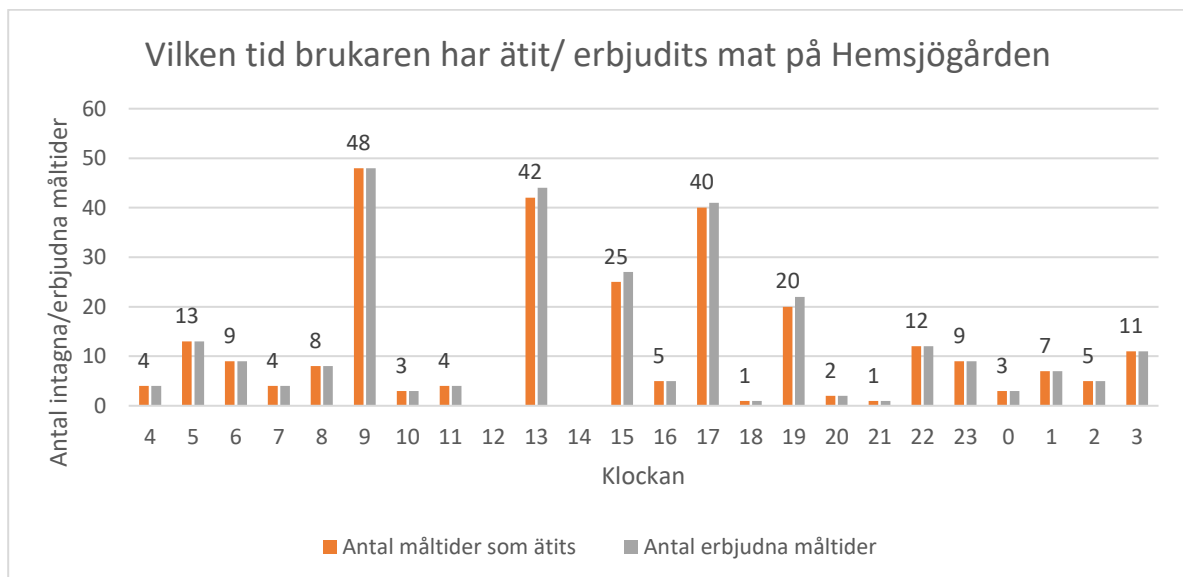
Det var stor spridning på ätna mål per persondygn. Vanligast var dock 5 mål med variation på 1–8 stycken. För 10 persondygn är bara högst 2 mål registrerade.

Hemsjögården

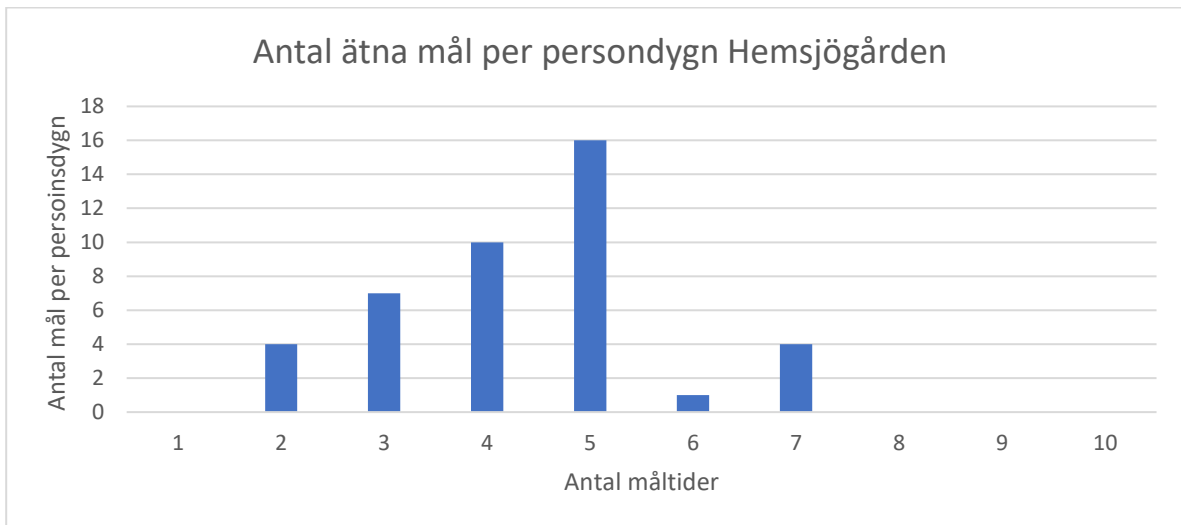
På Hemsjögården gjordes mätning på Bryggan 1, Klippa 3 och Klippa 4.

Hemsjögårdens avdelningar har mycket låg nattfasta och ligger under 11 timmar med god marginal.

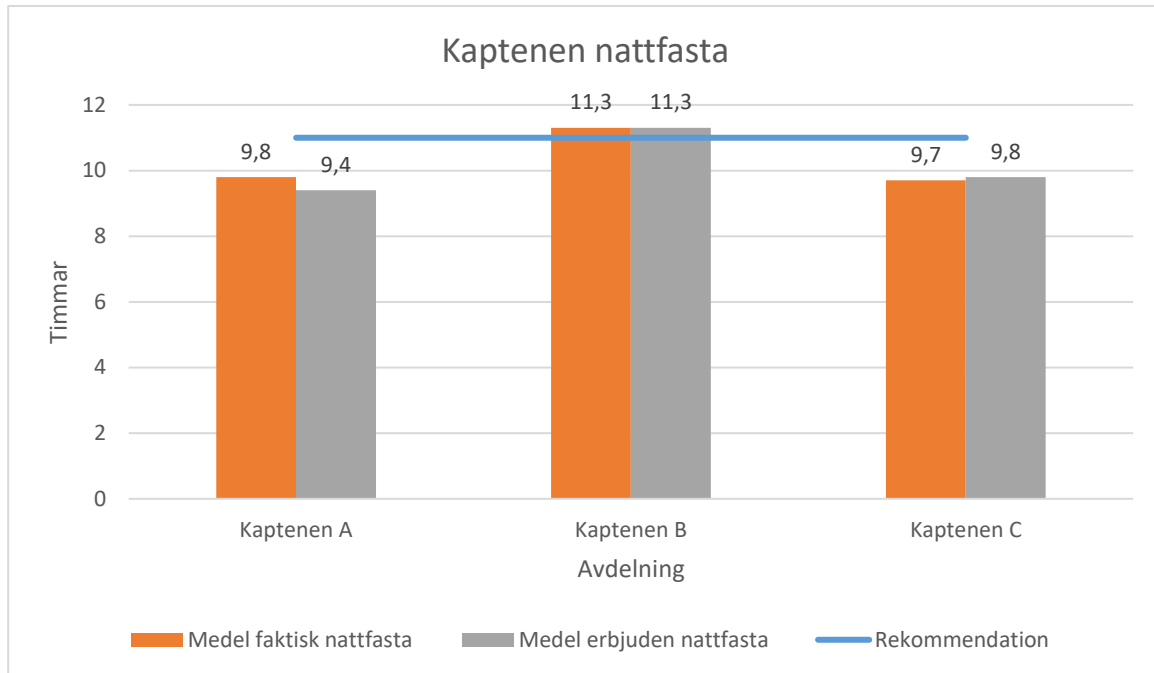
Här kan vi se att det serveras måltider inte bara under huvudmålen utan även under hela dygnet.

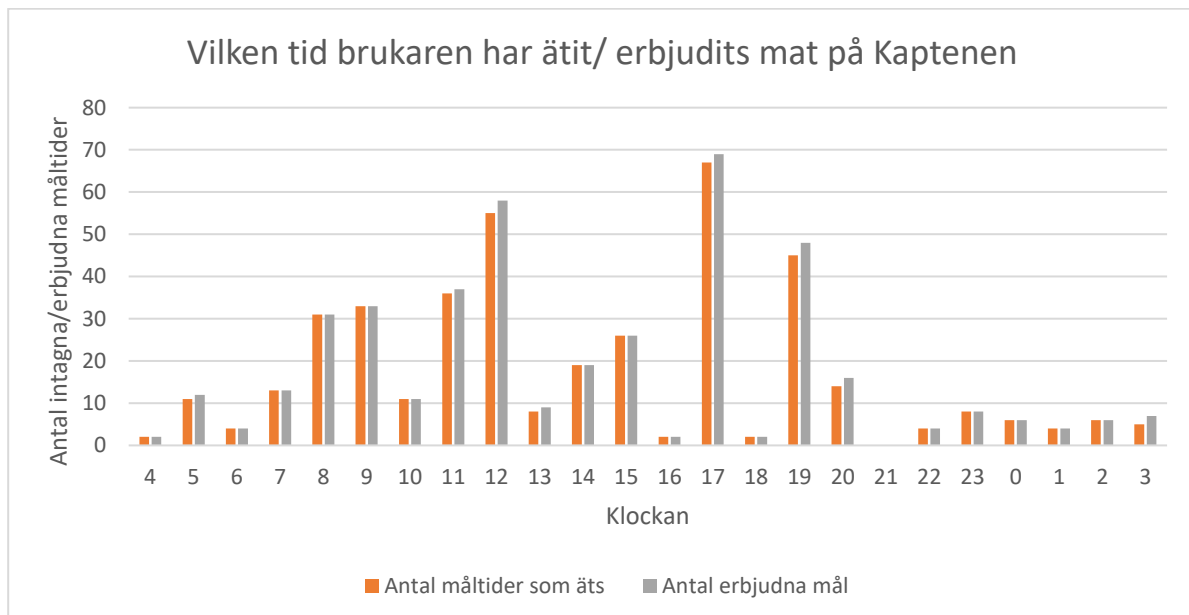
Vanligt var 5 måltider per persondygn med variation från 2 till 7.

Kaptenen

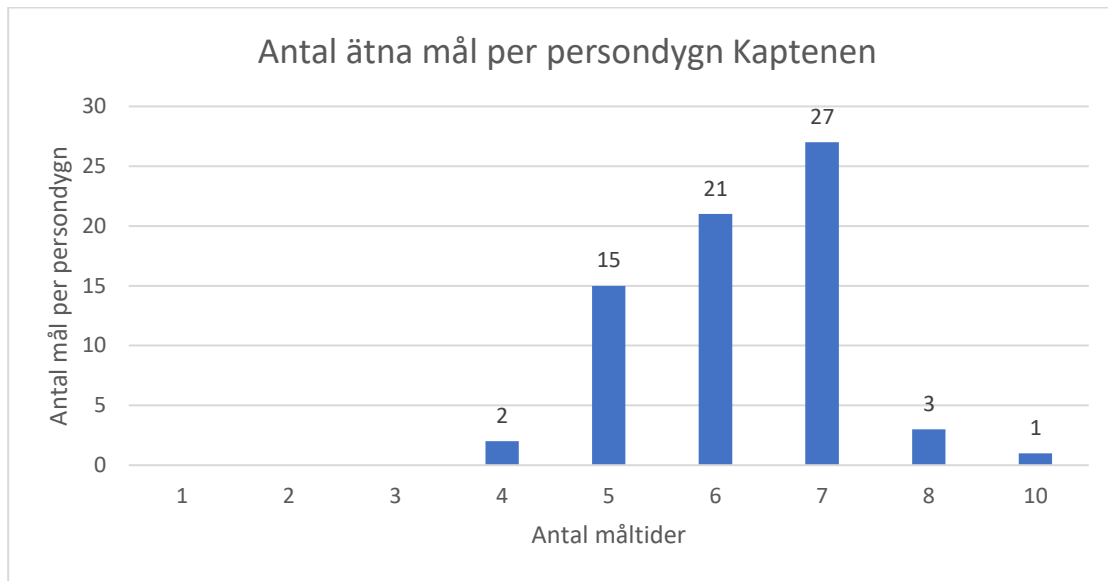
På Kaptenen gjordes mätning på avdelning A, B och C.

Nattfastan på Kaptenen låg från 11 timmar och lägre vilket var mycket bra resultat.

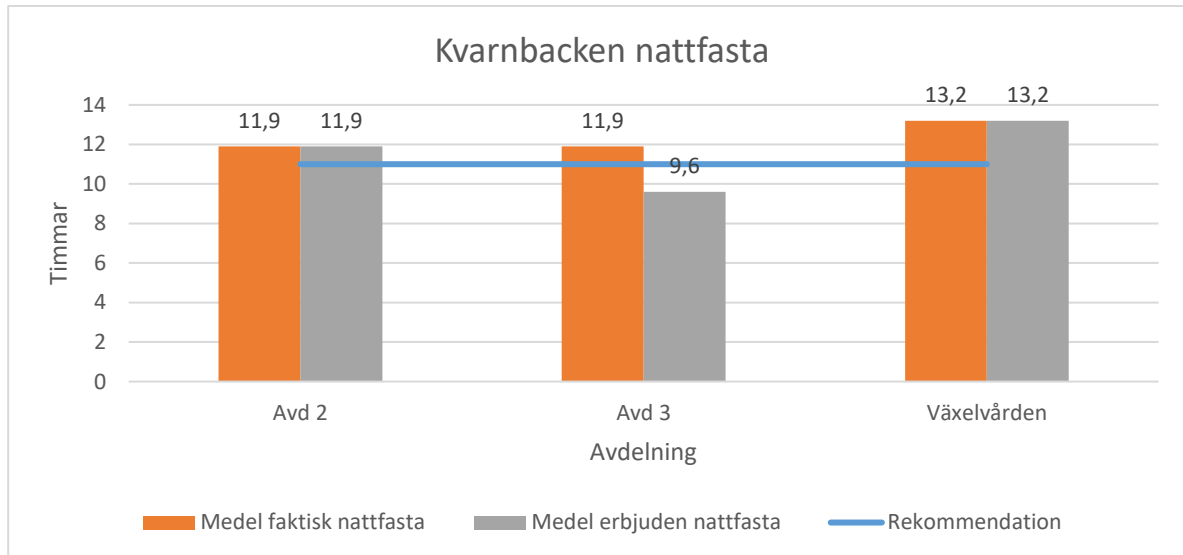
Förutom huvudmåltiderna serveras mellanmål jämnt under hela dygnet.

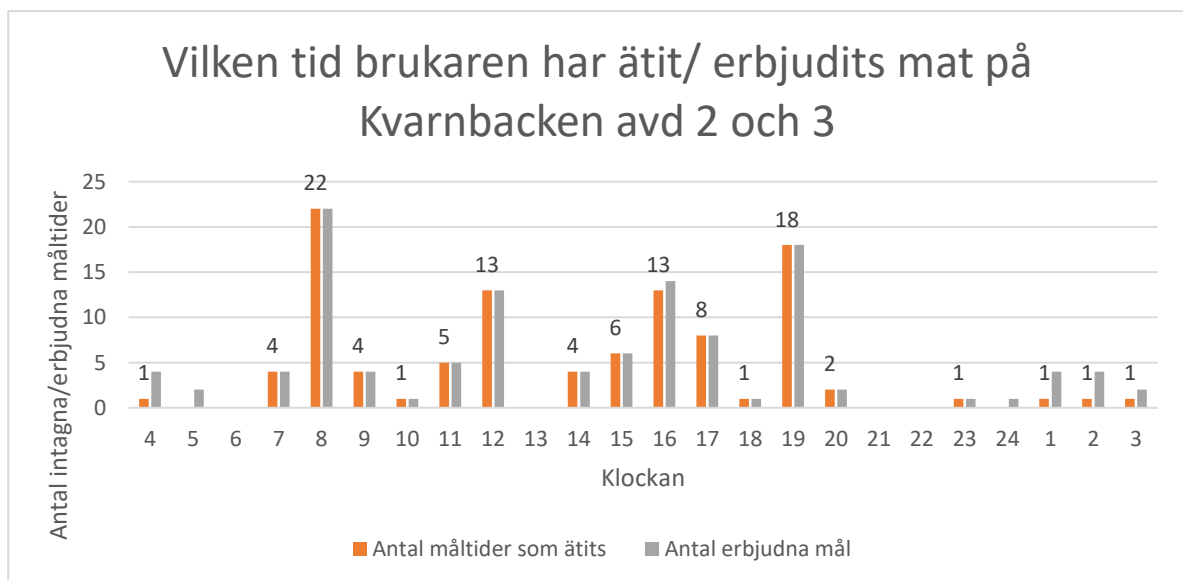
På Kaptenen var det vanligast med 7 måltider / persondygn. De flesta brukarna serverades 5 till 7 måltider.

Kvarnbacken

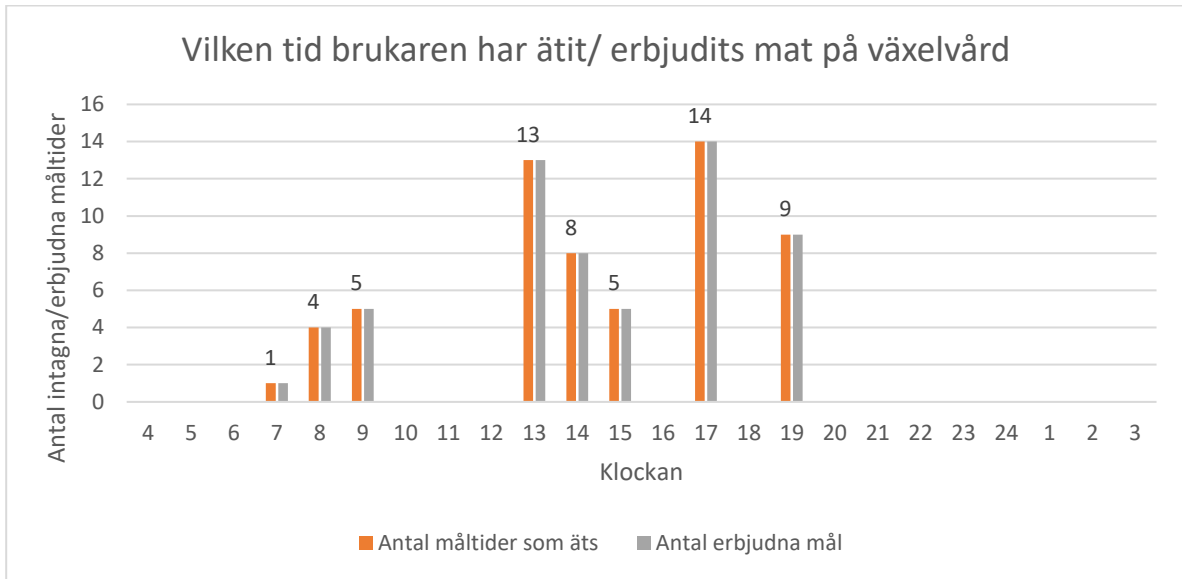
På Kvarnbacken gjordes mätning på avdelning 2, 3 och växelvård.

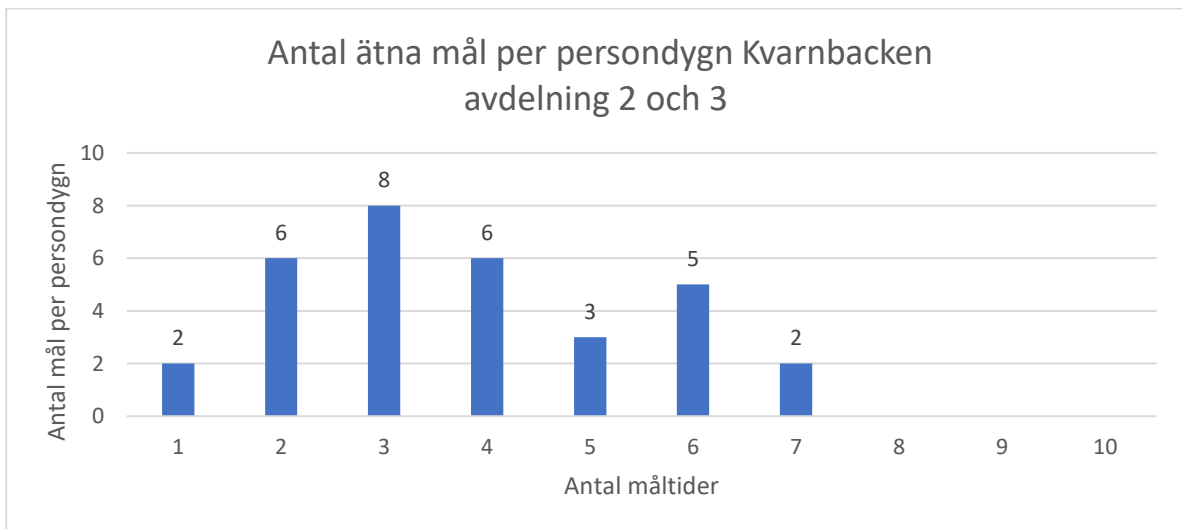
Erbjuden nattfasta låg mellan 11,9 till 13,2 timmar. På både avdelning 2 och växelvård var faktisk och erbjuden nattfasta samma. På avdelning 3 låg däremot faktisk nattfasta på 11,9 men erbjuden nattfasta på 9,6.

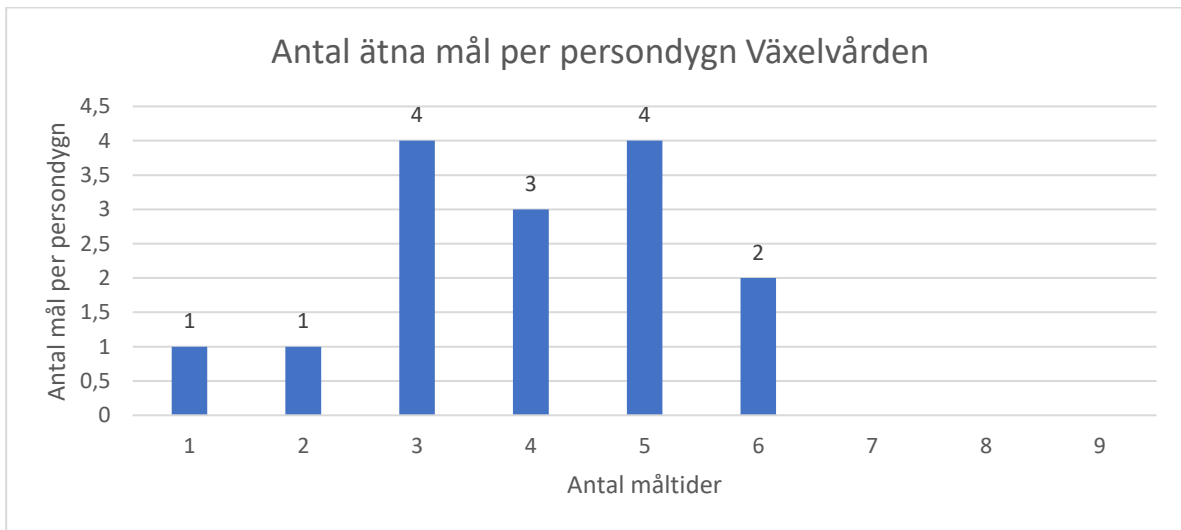
I stort sett all mat serveras mellan klockan 8 och 19. Ett fåtal mål serverades och erbjuds under natten och tidig morgon.

På växelvård äts och erbjuds måltider från klockan 7:00 till 19:00. Inga måltider serverades däremellan.

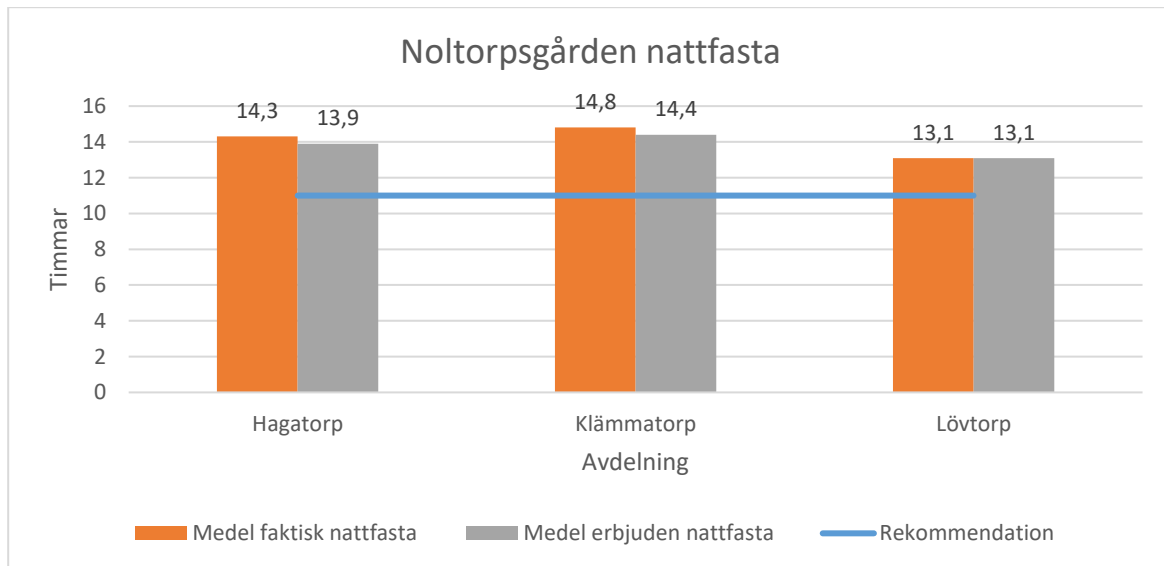
Det var stor och jämn spridning mellan 1–7 stycken antal ätna mål per persondygn.

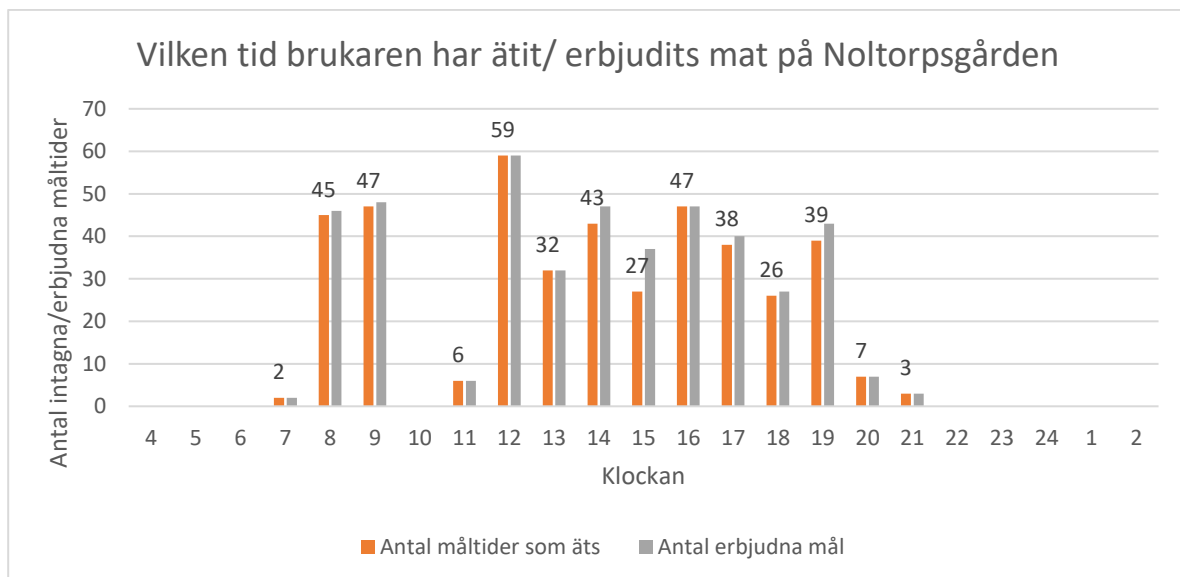
Även på växelvård var det spridning mellan antal ättna mål från 1 till 6 stycken per persondygn.

Noltorpsgården

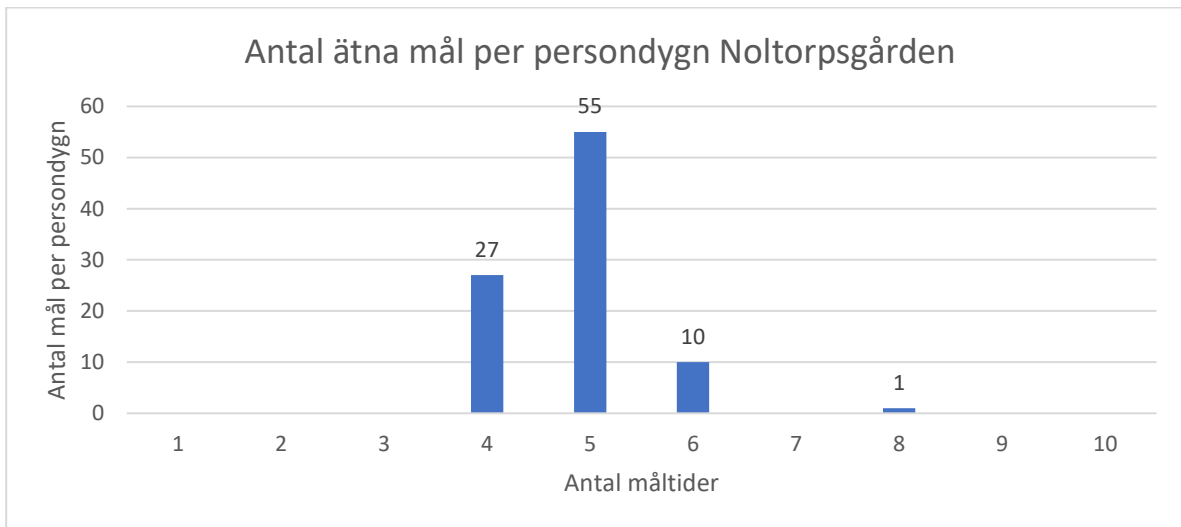
På Noltorpsgården gjordes mätning på alla tre avdelningarna: Hagatorp, Klämmatorp och Lövtorp.

Nattfastan låg mellan 13,1 timmar och 14,3 timmar på de olika avdelningarna.

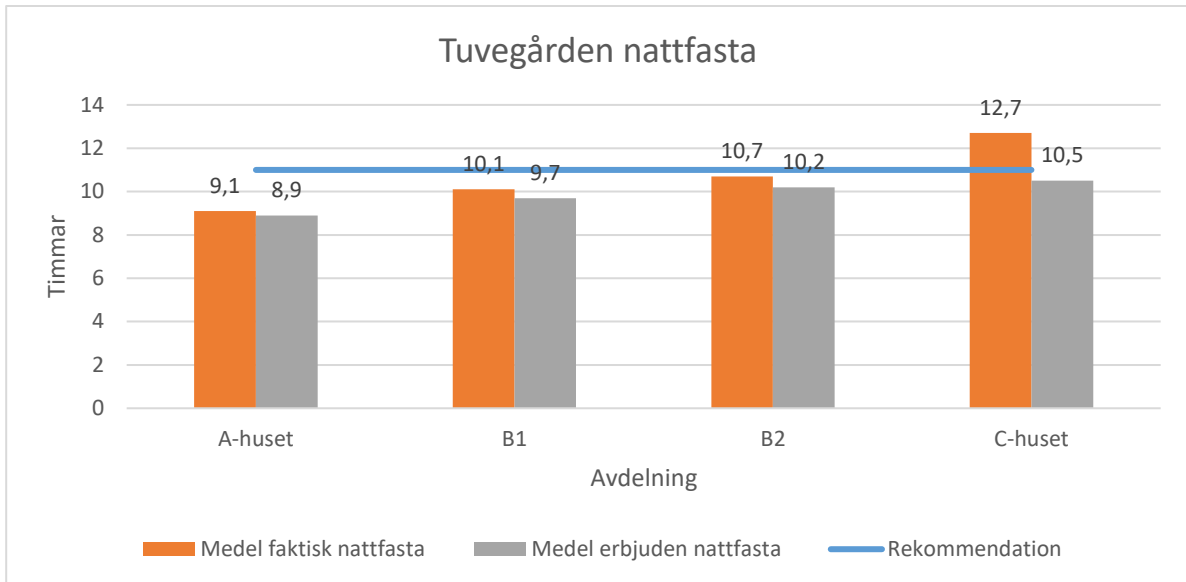
Mellan klockan 7 och 21 äts eller erbjuds måltider. Däremellan erbjuds eller äts inga måltider.

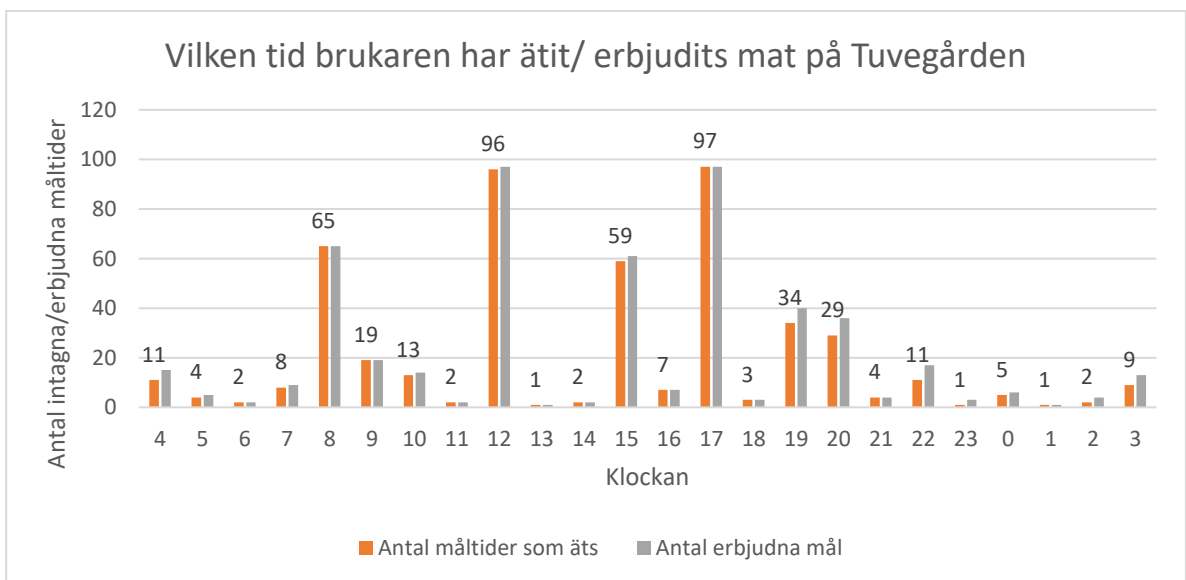
Det mest vanliga var 5 antal ätna mål/ persondygn där de flesta låg mellan 4–6 måltider.

Tuvegårdén

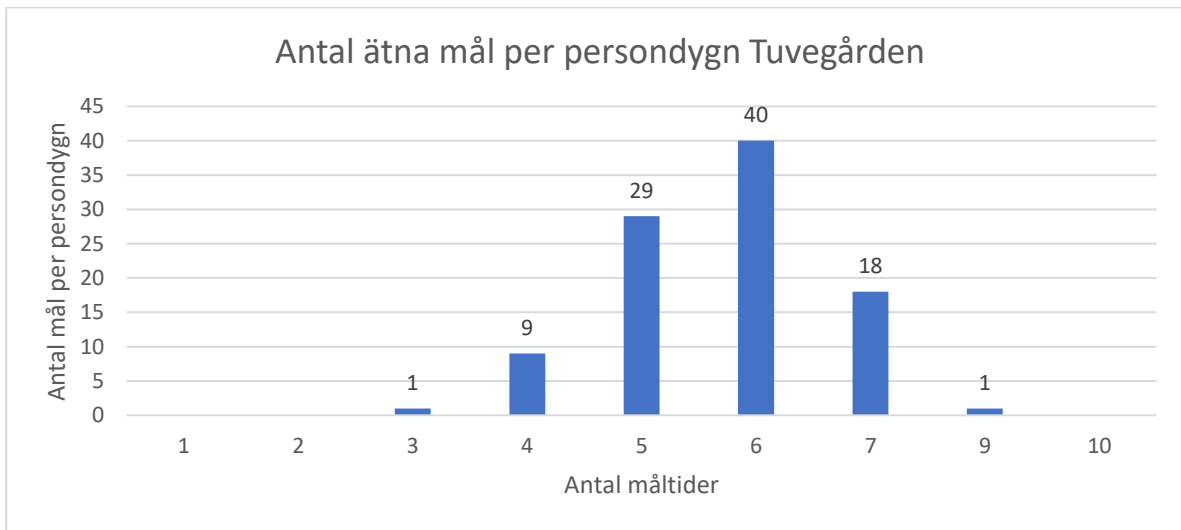
På Tuvegården gjordes registreringar på A-huset, C-huset och avdelning B1 och B2.

Den erbjudna nattfastan på samtliga avdelningar låg under 11 timmar. På alla avdelningar utan C-huset låg även den faktiska nattfastan under 11 timmar.

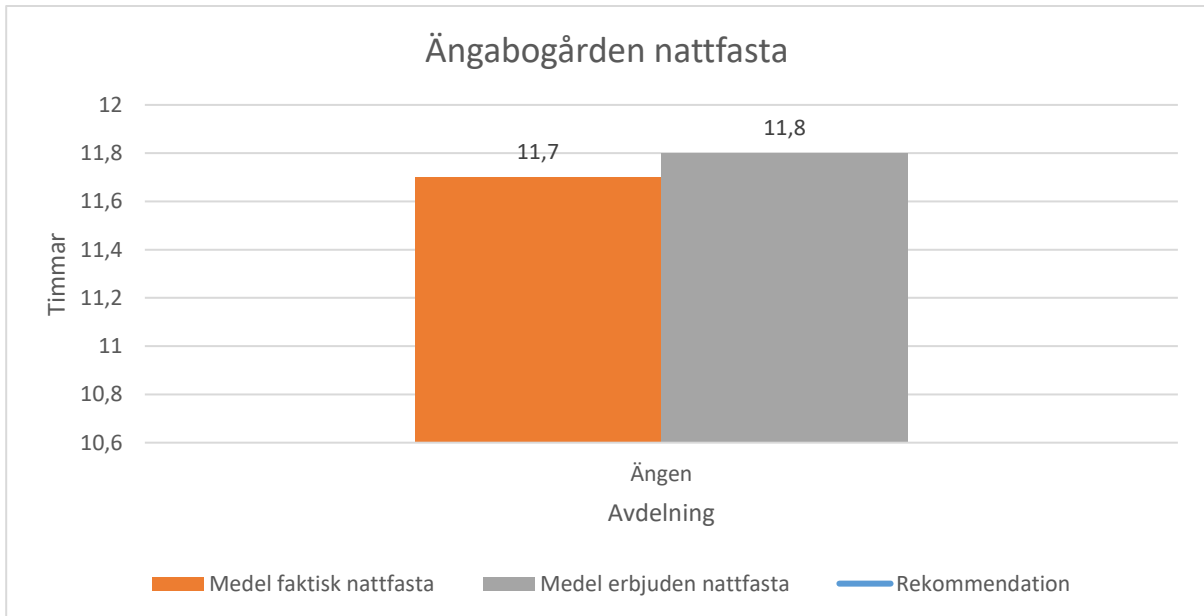
Förutom huvudmåltiderna var mellanmålen spridda över hela dygnet.

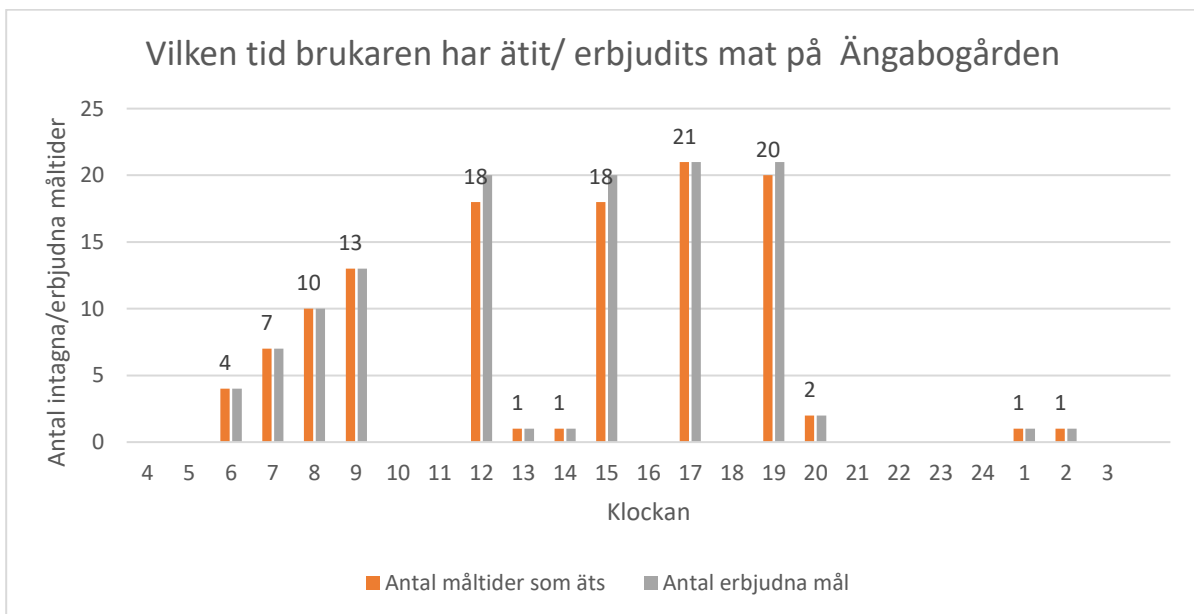
Antal måltider per persondygn var spridda från 1 till 9 stycken. Vanligast var dock 6 måltider per persondygn.

Ängabogården

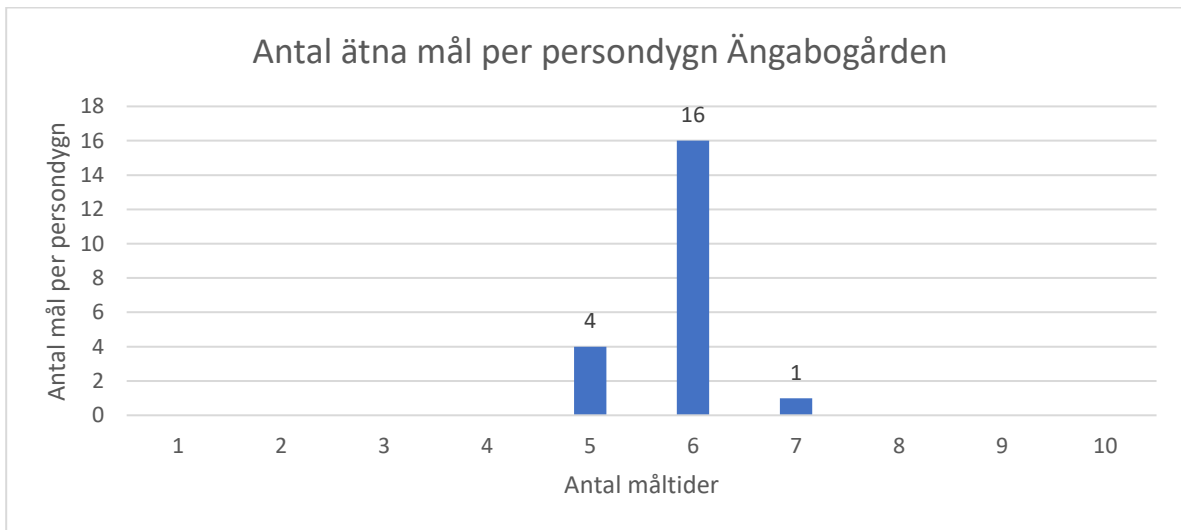
På Ängabogården gjordes mätning på avdelning Ängen.

Den erbjudna nattfastan var 11, 7 timmar och faktisk nattfasta var 11, 8 timmar.

På Ängen erbjuds och äts en hel del förrukost. Däremot serveras i stort sett ingen kvälls eller nattmat. De flesta måltiderna serveras mellan kl. 6 till 19.

Vanligast var 6 måltider per persondygn, med variation från 5 till 7.